ליקוטי הלכות — הלכות פדיון פטר חמור

הִלְכוֹת בְּכוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה הֲלָכָה ה מְחֻבָּר לְהִלְכוֹת פִּדְיוֹן בְּכוֹר הֲלָכָה ה אוֹת כד:

הלכות פֶּטֶר חֲמוֹר מְחֻבָּר לְהִלְכוֹת פֶּסַח הֲלָכָה ט בְּסוֹפוֹ:

וְכָל פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְכוּ' וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י, לְפִי שֶׁאֵין לְךָ אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא הוֹצִיא מִמִּצְרַיִם עֲשָׂרָה חֲמוֹרִים מֵרְכוּשׁ מִצְרַיִם:

כִּי הַחֲמוֹרִים הֵם בִּבְחִינַת עֲשִׁירוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, יְשָׁשכָר חֲמֹר גָּרֶם. וְתַרְגּוּמוֹ, עָתִיר בְּנִכְסִין. כִּי שֹׂרֶשׁ הָעֲשִׁירוּת מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא בְּחִינַת צָפוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה, כְּמוֹ שֶׁמְּבָאֵר רַבֵּנוּ נֵרוֹ יָאִיר בְּסִימָן נט וְעַל-כֵּן עִקַּר הָעֲשִׁירוּת עַל-יְדֵי שְׁמִירַת הַבְּרִית כְּמוֹ שֶׁמְּבָאֵר רַבֵּנוּ נֵרוֹ יָאִיר כַּמָּה פְּעָמִים, כִּי אִתְעָרוּתָא דְּזוּוגָא מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא. וְעַל-כֵּן יֵשׁ שָׁם אֲחִיזַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא בְּיוֹתֵר מְאֹד, כִּי אֲחִיזָתָם שָׁם בְּסִטְרָא דִּשְׂמָאלָא וּכְשֶׁאֵין שׁוֹמֵר בְּרִיתוֹ חַס וְשָׁלוֹם אֲזַי הַסִּטְרָא אָחֳרָא הַנַּ"ל מְקַטְרֶגֶת כְּנֶגְדּוֹ וְאֵינָהּ מַנַּחַת לוֹ לְקַבֵּל עֲשִׁירוּת וַאֲפִלּוּ אִם יֵשׁ לוֹ מָמוֹן הַרְבֵּה אֵין מָמוֹנוֹ מָמוֹן, כִּי, אַדְרַבָּה, הוּא מְכַלֶּה חַיָּיו כִּי מְקַבֵּל הַשְׁפָּעָתוֹ דֶּרֶךְ הַסִּטְרָא אָחֳרָא עַל-יְדֵי שֶׁלֹּא הִכְנִיעַ אוֹתָהּ וְעַיֵּן כָּל זֶה בְּמָקוֹם אַחֵר, אֲבָל הַשּׁוֹמֵר בְּרִיתוֹ וְכוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ וּמַכְנִיעַ סִטְרָא אָחֳרָא וְנִכְלָל שְׂמֹאל בְּיָמִין שֶׁזֶּה בְּחִינַת קְדֻשַּׁת הַבְּרִית. אֲזַי מְקַבֵּל שֶׁפַע גָּדוֹל מִן הַקְּדֻשָּׁה מִשֹּׂרֶשׁ הַהַשְׁפָּעָה שֶׁבַּקְּדֻשָּׁה. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁיָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְזָכוּ לְהַכְנִיעַ זֻהֲמַת מִצְרַיִם, דְּהַיְנוּ פְּגַם הַבְּרִית. וְזָכוּ לִקְדֻשַּׁת הַבְּרִית שֶׁזֶּה עִקַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם כַּיָּדוּעַ. עַל-כֵּן זָכוּ אָז לַעֲשִׁירוּת מָפְלָג וַיָּצְאוּ בִּרְכוּשׁ גָּדוֹל. וּפְגַם הַבְּרִית שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצְרַיִם הוּא בְּחִינַת חֲמוֹר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם, עַל שֵׁם שֶׁהֵם שְׁטוּפֵי זִמָּה. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְהַכְנִיעַ אֶת בְּחִינַת הַחֲמוֹר וְאָז זוֹכִין לַעֲשִׁירוּת כַּנַּ"ל. וְזֶה שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שֶׁיִּשְׂרָאֵל הוֹצִיאוּ רְכוּשָׁם עַל חֲמוֹרִים דַּיְקָא, כִּי מִשָּׁם קִבְּלוּ אוֹתוֹ הָרְכוּשׁ עַל-יְדֵי הַכְנָעַת בְּחִינַת חֲמוֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצְרַיִם כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן רֹב עֲבוֹדוֹת קָשׁוֹת עוֹשִׁין בַּחֲמוֹרִים כְּדֵי לְהַכְנִיעָם לְאַכְנָעָא עַבְדָּא תְּחוֹת רִבּוֹנֵהּ. וְעַל-כֵּן הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם הַמַּשָּׂאוֹת שֶׁל עֲשִׁירוּתָם עַל חֲמוֹרִים דַּיְקָא, כִּי זֶה שַׁיָּךְ לָזֶה כִּי הַחֲמוֹר רָאוּי לָשֵׂאת מַשָּׂאוֹ כְּדֵי לַעֲבֹד בּוֹ לְהַכְנִיעוֹ. וּמִזֶּה בְּעַצְמוֹ זוֹכִין לְהָעֲשִׁירוּת שֶׁהוּא הַמַּשָּׂאוֹ שֶׁעַל הַחֲמוֹר כַּנַּ"ל. וְכֵן כְּתִיב בְּאַבְרָהָם, וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חֲמֹרוֹ. שֶׁהִכְנִיעַ בְּחִינַת הַחֲמוֹר שֶׁהוּא סִטְרָא דִּשְׂמָאלָא כַּמּוּבָא. וְעַל-כֵּן זָכָה לַעֲשִׁירוּת גָּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וְד' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל. וְעַל-כֵּן מִשְׁמָרָה רִאשׁוֹנָה שֶׁל לַיְלָה חֲמוֹר נוֹעֵר, כִּי בְּתִחִלַּת הַלַּיְלָה אָז הִתְגַּבְּרוּת הַסִּטְרָא אָחֳרָא בְּיוֹתֵר., כִּי אָז נָפְקִין וְכוּ', כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (מִקֵּץ דַּף רג). נִמְצָא שֶׁבְּחִינַת חֲמוֹר הוּא בְּחִינַת הִתְגַּבְּרוּת הַסִּטְרָא אָחֳרָא, עַל-כֵּן צָרִיךְ לְהַכְנִיעוֹ בְּיוֹתֵר וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לַעֲשִׁירוּת כַּנַּ"ל, כִּי עֲשִׁירוּת מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא כַּנַּ"ל שֶׁשָּׁם אֲחִיזַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲמוֹר כַּנַּ"ל וּכְשֶׁאֵין מַכְנִיעַ אוֹתָהּ נִמְצָא שֶׁנִּמְשָׁךְ הָעֲשִׁירוּת לְשָׁם חַס וְשָׁלוֹם לְבְחִינַת חֲמוֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא הַנַּאֲחֶזֶת בְּשִׂמְאל כַּנַּ"ל, אֲבָל כְּשֶׁמַּכְנִיעַ בְּחִינַת חֲמוֹר כַּנַּ"ל אֲזַי מַמְשִׁיךְ לְעַצְמוֹ הָעֲשִׁירוּת כַּנַּ"ל. וְזֶה שֶׁכָּתוּב יִשָּׂשכָר חֲמוֹר גָּרֶם. וְתַרְגּוּמוֹ, עָתִיר בְּנִכְסִין. וְרַבּוֹתֵינוּ ז"ל פֵּרְשׁוּ שֶׁהִכְנִיעַ גּוּפוֹ לִסְבֹּל וְלָשֵׂאת עֹל תּוֹרָה כַּחֲמוֹר לְמַשָּׂאוֹ. וּשְׁנֵי הַפֵּרוּשִׁים אֶחָד וְאֵלּוּ וְאֵלּוּ דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים, כִּי יָדוּעַ שֶׁעָבְיוּת וְגַשְׁמִיּוּת הַגּוּף הוּא מִסִּטְרָא אָחֳרָא. וְעַל-כֵּן מְכַנֶּה בְּשֵׁם חֲמוֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת חֹמֶר הַגּוּף, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּאַבְרָהָם, וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חֲמֹרוֹ כַּנַּ"ל, כַּמּוּבָא. וְצָרִיךְ לְהַכְנִיעַ אֶת הַגּוּף וְלַעֲבֹד בּוֹ וְלַעֲמֹס עָלָיו עֹל תּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁמַּכְנִיעִין הַחֲמוֹר עַל-יְדֵי הַמַּשָּׂאוֹ שֶׁנּוֹשְׂאִין עָלָיו כַּנַּ"ל. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַל זֶה הַפָּסוּק הַנַּ"ל יְשָׁשכָר חֲמוֹר גָּרֶם שֶׁהִכְנִיעַ שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל עֹל תּוֹרָה כַּחֲמוֹר לְמַשָּׂאוֹ, כַּחֲמוֹר דַּיְקָא כַּנַּ"ל. וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעַצְמוֹ זוֹכִין לַעֲשִׁירוּת כַּנַּ"ל. וְזֶה שֶׁתִּרְגֵּם, עָתִיר בְּנִכְסִין כַּנַּ"ל. נִמְצָא שְׁשְׁנֵי הַפֵּרוּשִׁים אֶחָד וְזֶה תָּלוּי בָּזֶה, כִּי הָעֲשִׁירוּת זוֹכִין עַל-יְדֵי הַכְנָעַת הַחֲמוֹר, דְּהַיְנוּ גַּשְׁמִיּוּת הַגּוּף עַל-יְדֵי עֹל תּוֹרָה כַּנַּ"ל. נִמְצָא שֶׁחֲמוֹר הוּא בְּחִינַת עֲשִׁירוּת וְהַיְנוּ עַל-יְדֵי הַכְנָעָתוֹ כַּנַּ"ל. וְהַפֶּטֶר חֲמוֹר, שֶׁהוּא הַבְּכוֹר, שָׁם הוּא בְּחִינַת עֲשִׁירוּת בְּיוֹתֵר, כִּי בְּכָל מָקוֹם הַבְּכוֹר גָּדוֹל וְכָלוּל מִכֻּלָּם כַּנִּזְכָּר לְעֵיל בְּהִלְכוֹת פִּדְיוֹן בְּכוֹר הֲלָכָה א וּבִפְרָט בִּבְחִינַת עֲשִׁירוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּכוֹר כַּנַּ"ל וְהָעִקָּר עַל-יְדֵי הַכְנָעָתָם כַּנַּ"ל. וְהָעִקָּר צָרִיךְ לְהַכְנִיעַ אֶת הַבְּכוֹר

שֶׁל הַחֲמוֹר שֶׁהוּא גָּדוֹל וְכָלוּל מִכָּלָם כַּנַּ"ל. וּמֵאַחַר שֶׁאַחִיזַת חִיּוּתוֹ יוֹתֵר גְּדוֹלָה אֵין כֹּחַ בְּיַד יִשְׂרָאֵל לְהַכְנִיעוֹ, וּבִפְרָט שֶׁהֵם אִבְּדוּ מַעֲלַת הַבְּכוֹרָה וְעַל-כֵּן אֵין בָּהֶם כֹּחַ לְהַכְנִיעַ הַבְּכוֹר דְּסִטְרָא אָחֳרָא. וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְשַׁעְבְּדוֹ לַכֹּהֲנִים שֶׁהֵם קְדוֹשִׁים בְּיוֹתֵר וְהֵם זָכוּ בְּמַעֲלַת הַבְּכוֹרָה. וְעַל-כֵּן יֵשׁ בָּהֶם כֹּחַ לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר כֹּחַ בְּחִינַת הַבְּכוֹר דְּפֶטֶר חֲמוֹר. וּמֵחֲמַת שֶׁכָּל בְּחִינַת הַפֶּטֶר חֲמוֹר הוּא בְּחִינַת מָמוֹן, בְּחִינַת עֲשִׁירוּת כַּנַּ"ל, עַל-כֵּן צָרִיךְ פִּדְיוֹן לִפְדּוֹתוֹ עַל-יְדֵי מָמוֹן אַחֵר וְהַפִּדְיוֹן הוּא בְּשֶׂה דַּיְקָא, כִּי בְּחִינַת הַשֶּׂה הוּא הֵפֶךְ בְּחִינַת הַחֲמוֹר מַמָּשׁ, כִּי יִשְׂרָאֵל נִמְשְׁלוּ לְשֶׂה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, שֶׂה פְּזוּרָה יִשְׂרָאֵל. וְהוּא בִּבְחִינַת אָדָם. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. נִמְצָא שֶׁהוּא בִּבְחִינַת שְׁמִירַת הַבְּרִית שֶׁהוּא בְּחִינַת אָדָם, בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל הֵפֶךְ בְּחִינַת הַחֲמוֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת מְצָרַיִם שֶׁהֵם שְׁטוּפֵי זִמָּה, בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לִתֵּן תְּמוּרַת הַחֲמוֹר שֶׂה כְּדֵי לְהַחֲלִיף בְּחִינַת הַחֲמוֹר בִּבְחִינַת שֶׂה. וְעַל-יְדֵי-זֶה שֶׁיּוֹצֵא הַחֲמוֹר מֵרְשׁוּת כֹּהֵן עַל-יְדֵי הַפִּדְיוֹן הַשֶּׂה. אֲזַי נִכְנָע וְרָאוּי לִכָּנֵס לִרְשׁוּת יִשְׂרָאֵל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ. וְעַל-כֵּן אִם אֵינוֹ פּוֹדֵהוּ אֲזַי עֲרַפְתּוֹ, כִּי כְּשֶׁאֵינוֹ נִכְנָע בְּחִינַת הַחֲמוֹר מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ פּוֹדֵהוּ אֲזַי הוּא בִּבְחִינַת עֹרֶף שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצְרַיִם, בְּחִינַת פַּרְעֹה שֶׁהוּא אוֹתִיּוֹת הָעֹרֶף כַּמּוּבָא. עַל-כֵּן צָרִיךְ לַחֲתֹךְ עָרְפּוֹ דַּיְקָא לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל טָמְאַת מִצְרַיִם. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל, הוּא הִפְסִיד מָמוֹנוֹ שֶׁל כֹּהֵן, לְפִיכָךְ יִפָּסֵד מָמוֹנוֹ. יִפָּסֵד מָמוֹנוֹ דַּיְקָא, דְּהַיְנוּ הֶפְסֵד הָעֲשִׁירוּת שֶׁהוּא בִּבְחִינַת חֲמוֹר כַּנַּ"ל, כִּי עִקַּר הַמְצָוָה הוּא לִפְדּוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל, מִצְוַת פְּדָיָה קוֹדֶמֶת וְכוּ'. כִּי זֶה כְּלָל שֶׁעִקַּר הַכְנָעַת הַסִּטְרָא אָחֳרָא הוּא לְהַכְנִיעָהּ וּלְבָרְרָהּ וּלְהַמְתִּיק הַטּוֹב שֶׁבָּהּ וּלְהַפְכוֹ אֶל הַקְּדֻשָּׁה. וְזֶה עִקַּר שְׁלֵמוּת הָעֲבוֹדָה. וְעַל-כֵּן הָעִקָּר לִפְדּוֹתָהּ מֵהַכֹּהֵן שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִכְנַעַת כַּנַּ"ל. וְאָז רְאוּיָה לָבֹא בִּרְשׁוּת יִשְׂרָאֵל וְלַעֲבֹד בּוֹ. וַאֲזַי, אַדְרַבָּא, זוֹכֶה לַעֲשִׁירוּת עַל יָדָהּ כַּנַּ"ל. מֵאַחַר שֶׁהִכְנִיעַ סִטְרָא דְּשִׂמָאלָא וַהֲפָכָהּ אֶל הַקְּדֻשָּׁה אֲזַי מְקַבֵּל מִשָּׁם הָעֲשִׁירוּת כַּנַּ"ל, אֲבָל עַל-יְדֵי הָעֲרִיפָּה אַף שֶׁמְּשַׁבֵּר עָרְפָּהּ, עִם כָּל זֶה אֵינוֹ מְהַפְכָהּ אֶל הַקְּדֻשָּׁה וְעַל-כֵּן אֵינוֹ זוֹכֶה לַעֲשִׁירוּת שֶׁבָּא דַּיְקָא מִסִּטְרָא דְּשִׂמָאלָא כְּשֶׁמַּכְנִיעִין הָרַע הַנֶּאֱחָז בָּהּ וּמַמְשִׁיכִין אוֹתָהּ אֶל הַקְּדֻשָּׁה כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת יִפָּסֵד מָמוֹנוֹ כַּנַּ"ל:

וְעַל-כֵּן כֹּהֲנִים וּלְוִיִּים פְּטוּרִים מִבְּכוֹר בְּהֵמָה טְמֵאָה, כִּי בִּבְכוֹר בְּהֵמָה טְמֵאָה אֵין בָּהּ שׁוּם קְדֻשָּׁה רַק שֶׁצְּרִיכִין לְהַכְנִיעוֹ כַּנַּ"ל וְעַל-כֵּן הַכֹּהֲנִים וּלְוִיִּים מֵאַחַר שֶׁיְּכוֹלִין לְהַכְנִיעַ אֲפִלּוּ פִּטְרֵי חֲמוֹרִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, מִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁפִּטְרֵי חֲמוֹרֵיהֶם שֶׁל עַצְמָן אֵינָם צְרִיכִים פִּדְיוֹן. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל, אִם פִּטְרוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. אֲבָל בְּכוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה שֶׁיֵּשׁ בְּגוּפָהּ קְדֻשָּׁה כַּנַּ"ל גַּם הַכֹּהֵן חַיָּב בּוֹ, דְּהַיְנוּ לְהַחֲזִיקוֹ בִּקְדֻשָּׁה מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ קְדֻשָּׁה מִבֶּטֶן לְקָרְבָּן כַּנִּזְכָּר לְעֵיל בְּהִלְכוֹת בְּכוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה א:

וְכָל פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ:

וְכָל פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְכוּ'. עַל-פִּי הַתּוֹרָה עַתִּיקָא וְכוּ' בְּסִימָן כא:

כִּי עִקַּר הַבְּחִירָה עַל-יְדֵי שֶׁיֵּשׁ קְשָׁיוֹת וּסְתִירוֹת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַבִּינָם בְּשֵׂכֶל אֱנוֹשִׁי בְּשׁוּם אֹפֶן כְּמוֹ הַיְדִיעָה וְהַבְּחִירָה וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם שֶׁעִקַּר הַבְּחִירָה עַל-יְדֵי שֶׁאֵין יוֹדְעִין הַשֵּׂכֶל שֶׁל הַיְדִיעָה וְהַבְּחִירָה וְכוּ', כִּי זֶה הַשֵּׂכֶל הוּא בִּבְחִינַת הַמַּקִּיפִין שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגָם בְּזֶה הָעוֹלָם כִּי אִם יַשִּׂיגוּ אֵלּוּ הַמַּקִּיפִין וְיִתָּרְצוּ כָּל הַקָּשְׁיוֹת וְיֵדְעוּ הַשֵּׂכֶל שֶׁל הַיְדִיעָה וְהַבְּחִירָה תִּתְבַּטֵּל הַבְּחִירָה לְגַמְרֵי. וְאִם הָיָה מִתְבַּטֵּל הַבְּחִירָה הָיָה מִתְבַּטֵּל הָעוֹלָם, כִּי עִקַּר קִיּוּם הָעוֹלָם בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה וְעַל-כֵּן לֶעָתִיד שֶׁיִּתְבַּטֵּל הַבְּחִירָה, כִּי בֶּאֱמֶת יִתְבַּטֵּל זֶה הָעוֹלָם וְיִהְיֶה חִדּוּשׁ הָעוֹלָם אָז בֶּאֱמֶת יַשִּׂיגוּ זֶה הַשֵּׂכֶל שֶׁל הַיְדִיעָה וְהַבְּחִירָה. וְכֵן יִתְרְצוּ אָז כָּל הַקָּשְׁיוֹת וְהַסְּתִירוֹת, כִּי אָז יַשִּׂיגוּ הַמַּקִּיפִין הָעֶלְיוֹנִים כָּל אֶחָד כְּפִי עֲבוֹדָתוֹ וְיִגִּיעוּ וְטָרְחוּ בַּעֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁזֶּה יִהְיֶה שְׂכַר עוֹלָם הַבָּא בְּחִינַת לֶעָתִיד לָבֹא צַדִּיקִים יוֹשְׁבִים דַּיְקָא, 'וְעַטְרוֹתֵיהֶם', בְּחִינַת הַמַּקִּיפִין, 'בְּרָאשֵׁיהֶם' שֶׁיִּכָּנְסוּ הַמַּקִּיפִין בִּפְנִים וְכוּ', כַּמְּבֹאָר שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב:

וּלְהַשִּׂיג הַמַּקִּיפִין צְרִיכִין לְקַדֵּשׁ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת וְכוּ'. וְלִפְעָמִים הַמֹּחִין בְּהֶעְלֵם בִּבְחִינַת עִבּוּר וּצְרִיכִין לָזֶה צְעָקָה בֵּין בְּתוֹרָה בֵּין בִּתְפִלָּה וְעַל-יְדֵי-זֶה מוֹלִידִין הַמֹּחִין בִּבְחִינַת צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁ"י וְכוּ', עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב: